

רשימת ספרי "בן מלך" שיצאו לאור עד עתה:

- ימים נוראים
- על התורה - י"ב חלקים
- חג הסוכות
- שבת קודש
- חג המצות
- חג המנוחות
- חג המולד
- חג השבועות
- חג חנוכה
- חג פסח
- חג שבועות
- חג חנוכה
- חג חנוכה
- חג חנוכה
- חג חנוכה

ניתן להשיג: mechonbenmelech@gmail.com | באר"ב ניתן להשיג: salea@yefenofbooks.com | Warehouse: 8462450220

בסייעתא דשמיא

אוצרות בן מלך

מתורתו של מרן רבינו הגדול רבי לייב מינצברג זצוק"ל רבה של קהל עדת ירושלים

פרשת כי תבוא תשפ"ו
גליון מס' 432

פרשת נצבים וילך

מישראל עתיד להיות מושיט וכו' (ת"כ פרק ב ב), עתיד הקב"ה לטייל עם הצדיקים לעתיד לבוא (שם פרק ג ג), כי לא נתקיים, אבל יתקיים עמנו בזמן השלמות.

אולם נראה שכאן נתבאר יותר מזה, והעניין כולו מרומז בכתוב זה "והטיבך והרבך מאבותיך", שמבואר שכבר מלכתחילה יועד, שמעלת ימות המשיח שאחרי

והביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה והיטבך והרבך מאבותיך (ל ג)

בפסוק זה מבואר בתמצית, כל עניין הגאולה וימות המשיח, וזה עניין הכתוב "והיטיבך והרבך מאבותיך", כלומר שסוד גאולתם העתידה של ישראל, אינו רק התקיימות הברכות והייעודים הראשונים שהובטחו בהם בביאתם לארץ, אלא יזכו לדרגה מעולה בהרבה מזה.

כלומר, שלכאורה הטובה שתבוא על ישראל לעתיד לבוא, ראוייה להם ממילא, כיון שכאשר ישובו בתשובה, ישובו למצבם הראשון ויתקיימו בהם אז כל הברכות הראשונות של התורה, כפי שכבר נתפרש היטב בפרשיות בחוקותי, ראה, וכי תבוא. "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והתהלכתי בתוכם ואולך אתכם קוממיות" (ויקרא כו, ו), "ואהבך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך" (דברים ז, ג).

ואכן ברמב"ן בפרשת בחוקותי (ויקרא כו, יב) כתב, שאף הברכות האמורות שם בבחוקותי עדיין לא התקיימו בשלמות. זה לשונו: 'ודע כי לא השיגו ישראל מעולם לברכות האלה בשלמותן, לא הרבים ולא היחידים מהם, שלא עלתה זכותם לכך וכו', ועל כן תמצא לרבותינו ז"ל שיזכירו בפסוקים האלה לעתיד לבוא, מלמד שתינוק

בגליון

פרשת נצבים וילך

ביאורי פסוקים..... עמוד 1

בענייני דיומא

סליחות לפני ר"ה וסליחות בעש"ת..... עמוד 6

ביאורי סליחות..... עמוד 8

עבודת הלב במועדי ראשית השנה..... עמוד 9

פרנס השבוע

עץ חיים היא למחזיקים בה

הוצאות הדפסת גיליון זה נודב לזיכוי הרבים ע"י ידידנו הנכבד רודף צדקה וחסד, איש חמדות ורב תבונות מגדולי העושים והמעשים בכל ענייני תורה ותעודה בקהילתנו הקדושה מגדולי תומכי מכוננו ומסור במיוחד לכל מפעלות המכון הרב **דוד בר"ש מינצברג** שליט"א מעמודי התווך של מכוננו לרגל נישואי בתו הכלה תחזי' עב"ג החתן הרב **בן ציון חשין** הי"ו מחשובי תלמידי ישיבת תורת ה' למזל"ט

זכות הפצת אור תורתו הבהירה של רבינו בעל הבן מלך תעמוד לו ולמשפחתו להתברך בכל הברכות האמורות למחזיקי התורה לראות ברכה והצלחה בכל אשר יפנו

להנחות ותרומות "פרנס השבוע/החדש" אפשר להתקשר לטלפון מס' 054-8422488

אוצרות בן מלך

יו"ל ע"י מכון 'כתבי בן מלך'

לתרומות והנצחות נא לפנות ל' 054-8422488

לקבלת העלון במייל, ניתן להצטרף בכתיבת
mechonbenmelech@gmail.com

כתובת המכון: אוהב ישראל 1/9, ביתר עילית

לתגובות והערות נא לפנות ל' 052-7616048

1 קו

5 שלוחות

200 רשומים לצינתוקים יומיים

320 שיחות נכנסות ביום

52,000 דקות האזנה בחודש

התקשר גם אתה לקו בן מלך

033-077-354

הקש 1-2-1 לקבלת צינתוקים

תלמידי ה'בן מלך'
לעבד ווי א בן מלך!

בברכת התורה • הנחלת המכון

(לקבלת פרטים, הצעות ודרישות לשיפור, הרב עובדיה ב"ר פ' הופמן, 0527102403)

והזכה לתורת חיים ברוח בית מדרשו
שיחות קצרות מיוחדות מרבינו זצוק"ל
שיעורים נפלאים מגדולי התלמידים שליט"א
והצטרף לבית המדרש הגדול תחי והפורה
של תלמידי הבן מלך - ומורנו שליט"א בראשם
לשמע ולהשמיע הגיגי תורה וסברה יקרים מזה

הנצחת תורמים

קו בן מלך

03-3077354

מדינת ישראל
שטח 24 שעות ביממה

עמודות הטענה בבתי כנסת
לשמוע שיעורי רבינו
מחולקים לפי נושאים
בכל התחומים

רכישת ספרי בן מלך
ברוכות המבורחות ברחבי העולם

מלפון התחלה: 054-8422488

כתובת: אוהב ישראל 1/9

ביתר עילית

עמודות מוסרת לפי סעיף 46

לחצות הארית

mechonbenmelech@gmail.com

בשורה טובה למבקשי ה'

ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים

'קו בן מלך'

03-3077354

ישנה אפשרות לבחור כמנא הממוחשב ולהאזין לשיעורים

בפרשת השבוע - ובענייני דיומא

שמעו ותחי נפשכם

ויחי רצון שנטבה לתגיל תורה ולהאדירה

מכון כתבי בן מלך
הנהלה

הודעה חשובה ומשמחת

לתורמי המכון

ניתן לקבל החזר מס

על תרומות למכון בגובה של

עד 35% מערך התרומה

לפי סעיף 46

כולו יעלו בעילוי אחר עילוי בתוספת קדושה ומעלה. ושוש המהלך בזה, כי התכלית בעת הבריאה היתה שהאדם יביא את עצמו ואת העולם לידי שלימות והתעלות יותר ממה שנברא, ולשם כך נברא מלכתחילה. אלא שכיון שחטא, לא זו בלבד שלא תיקן מה שהיה צריך להביא התעלות, אלא גם נפל בעצמו וקילקל את הבריאה במדרגות רבות ממה שהיה בתחילה. וכל ימות העולם, עמלים בני ישראל, והצדיקים שבהם, לתקן את הבריאה ולהשיבה למעלתה הראשונה, ולאחר מכן יזכו להעלותה עוד לתקנה בכל מה שהיה ראוי מלכתחילה להעלות את העולם אל שלימותו.

ואז יזכו למעלות רמות בהתגלות כבוד ה', ובחינות אלו, אינן כשלימות ותיקון העולם הזה בלבד, אלא הן כבר שינויים בצורת מציאות העולם, ויש בהן ניצוצות והתחלה של ענייני העולם הבא, והוא בחינת 'תוספת עולם הבא' של ימות המשיח, כמו שיש 'תוספת שבת'.

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה הוא ממך ולא רחוקה הוא. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה. ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה. כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו (ל, יא-ד)

פסוק זה נכתב בסדר 'לא זו אף זו', ש'נפלאה' משמעותו שהדבר הוא בכלל מכוסה ומופקע, והפסוק אומר - 'לא נפלאה היא', ולא רק זה אלא גם - 'ולא רחוקה היא'.

והמשך הפסוקים הוא - 'לא בשמים הוא, לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו, וישמענו אותה ונעשנה. ולא מעבר לים הוא, לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו, וישמענו אותה ונעשנה'.

זה מקביל לאמור למעלה, אלא שכאן התורה מפרשת יותר, ש'לא נפלאה היא' היינו - 'לא בשמים היא', ש'שמים מקביל ל'נפלאה', ו'לא רחוקה היא' מקבילה ל'לא מעבר לים היא', שכן מעבר לים הוא מקום שבאופן עקרוני אפשרי להגיע אליו, אבל הוא 'רחוק', וקשה מאוד, ואומרת התורה שאין זה כך, אלא - 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותה'.

והנה בפסוק 'לא בשמים היא', דורשים חז"ל שאין להכריע הלכות ע"פ נבואה ועל פי בת קול, מפני שהתורה 'לא בשמים היא', ורק על פי סברת החכמים אפשר להכריע. ובעומק כתוב בדברי חז"ל אלו, שבכדי

הגלויות, היא תכלית הייעוד של עם ישראל, ושאינו טובתם וברכתם תעלה במידה רבה מעלה מעלה על הטובה שהיתה מיועדת להיות לישראל בימי הבניין הראשון.

ואכן נביאי ישראל הרחיבו וביארו הרבה אודות העתיד לבוא, וריבוי הטובות והפלאות שתיקיימו בימות המשיח, והם הנחמה שהותיר להם הקב"ה לקראת החורבן והגלות המרה, שבכך יתחזק עם ישראל בימי שברו, בעצם הידיעה כי לא לנצח יעזוב ולא לעולם יקצוף, אלא התכלית תהיה כה נאצלה ונשגבה, עד שלא יוודעו הימים הרעים.

ובדברי הנביאים באו הדברים בהרחבה עד כמה תגדל מעלתם של ישראל, והארץ תתן יבולה בשפע בברכה נפלאה. נוסף על כך פלאי פלאות בטבע העולם, אשר במהרה יבואו ויגילו את לבנו - "יטפו ההרים עסיס, והגבעות תלכנה חלב" (יזא"ד, יח), "הרה ויולדת יחדיו" (ירמיה לא, ז), "ונגש חורש בקוצר" (עמוס ט, ג), "לא יהיה משם עוד עול ימים וזמן אשר לא ימלא את ימיו וגו'. ובנו בתים וישבו ונטעו כרמים ואכלו פריים... זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר יאכל תבן ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי אמר ה'" (ישעיהו סה, כ-כה), "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתיים כאור שבעת הימים" (שם ל, כו), "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם" (שם סא, ה), ועוד ועוד שפע ברכה והצלחה בלי סוף, כאשר נתנבאו נביאנו בהרחבה גדולה.

ובמקום א' ביארנו בזה ביאור יסודי במהותם של ימות המשיח, שראשית הכל, צריך כלל העולם הזה לבוא על תיקונו. שהרי כל הפגמים והשיבושים והתגברות הרוע והשחיתות שיש בעולם, הם תוצאה מהחטאים שהיו, החל מחטאי אדם הראשון וקין שבגללם ארץ ה' את האדם ואת האדמה ואת הבריאה כולה, חטאי דור המבול ודור הפלגה וחטאי אנשי סדום וכו', שכתוצאה מהם נסתלקה השכינה מהבריאה, וניטלו ממנה הברכה והשפע וההצלחה שהיו מיועדים להיות בה, וחלו בה קלקולים וחלאים רבים. וכן חטאי עם ישראל שמחמתם ירדו ממדרגתם ירידה אחר ירידה, ונסתלקה מהם ההנהגה של הארת פנים וגילוי שכינה, עד שחרב בלכות ונשתעבדו בגלויות, ועל ידי זה גם נעדר כבוד מלכות ה', וכל אלו יבואו על תיקונם כאשר ירצו את עוונם ויבא הזמן הראוי, כי עת לחננה, ויגלה כבוד מלכותו עלינו.

אך למעלה מזה ישנה מדרגה רמה ונעלית, והיינו מה שמצינו בדברי חז"ל עניינים נוספים בימות המשיח, שהם נובעים מבחינה יותר עליונה. שישאל והעולם

עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו, הוא שכתוב בתורה (בראשית ג, כב) הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע, כלומר הן מין זה של אדם היה יחיד בעולם ואין מין שני דומה לו בזה הענין, שיהא הוא מעצמו בדעתו ובמחשבתו יודע הטוב והרע ועושה כל מה שהוא חפץ, ואין מי שיעכב בידו מלעשות הטוב או הרע, וכיון שכן הוא פן ישלח ידו'.

והנה זו הבחירה, היא עיקר הבריאה ותוקף הדבר שניתן לאדם חיים ועצמאות בידו, וזאת בכדי שיוכל לבחור בטוב ותהיה לו מעלה עצמית ש'השיג' את מעלותיו, ועבד את ה', ועשה רצונו יתברך, על ידי עמלו והתאמצותו. אשר דבר זה מתקיים רק באם ניתנת לאדם בחירה, ושתי הדרכים פתוחות לפניו, ומוזכר בספרים שזה מחלקי 'צלם האלוקים' שניתן לאדם, כי כח הבחירה הוא כח אלוקי, שמצד האלוקות שבו, יש בידו להטות לאיזה צד אשר יחפוץ, ואז כשבוחר האדם בטוב, מתעצם בעצמו בצד החיים, וזוכה לכל שפע הברכה והטובה.

והנה סגנון הדברים כאן הוא מחודש בתורה, ותואם את כלל הגישה המיוחדת שבספר משנה תורה דנן, שמייוחד ושונה משאר הספרים. שמלבד ספר דברים מרבה בכללות לעסוק בהתעוררות לב האדם לעבודת ה', ובסיבות לקיום המצוות, יש לשים לב לסגנון המחייב המיוחד שבו, שמוקד עניינו הוא מצות אהבת ה' ומעלת הדבקות בקדושתו. והדגש כאן הוא יסוד חובת ההליכה בדרך התורה בשל היותה 'תורת חיים', שבכך נתייחד ספר זה, במה שבא ללמדנו שחוקי ומשפטי התורה, מלבד חובתנו לדבוק בהם מצד גזירת מלך, הרי שזוהי דרך האמת והנכונה למען חיינו, והחוקים הללו הינם חוקי חיים ישרים וצדיקים בתוכם ובמהותם, בהיותם מכוונים את האדם כיצד להנהיג את אורח חייו כיאות, לתקן דרכיו וליישר אורחותיו.

ועצם תיאור הדברים בצורה זו, אין זה דומה לצו האדון על עבדיו או המלך על עמו, הדורש מנאמניו להשתעבד לו ולשמור את חוקיו, אלא דומה לציווי האב המלמד את בנו חכמה ומוסר ומאלפו בינה כיצד יכונן ארחות חיים מתוקנים, לטובתו האישית ולמען הצלחת נפשו.

ובדומה למה שאנו מוצאים בתחילת הספר, בפרשת 'ואתחנן' (ו, כד-כה): "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה' אלוקינו, לטוב לנו כל הימים לחיותנו כחיים הזה. וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלוקינו כאשר ציוונו."

להבין את התורה אין צריכים נבואה, מפני שאם חייבים לכח של נבואה בכדי להבין את התורה, משמעות הדבר שהתורה היא 'בשמים'.

כלומר שבפשוטו כתוב כאן שאין צריך לעלות השמימה כדי לדעת את התורה, אבל בעומק נדרש כאן שאף אין צריכים להזדקק נבואה, מפני שאחרי שהתורה נמסרה לנו, אפשר כבר להבינה אף בלא נבואה. ובנוסף כתוב כאן בחז"ל, שאם נודע לנו דבר על ידי נבואה אי אפשר להכריע על פיה, מפני שאילו היה אפשר להכריע ע"פ נבואה, המשמעות היא שכן צריכים את הנבואה בכדי לדעת דברים מהתורה, והרי התורה 'לא בשמים היא', ובהכרח שאין צריכים להגיע לידי נבואה, ולכן גם אין להכריע על פי נבואה.

ובהמשך הכתוב 'ולא מעבר לים היא', צריך ביאור מה יש מעבר לים שהתורה צריכה לשלול שאין התורה נמצאת שם, על זה דורשים חז"ל שאין התורה נמצאת אצל עוברי הים, הסוחרים ששקועים במסחר של גשמייות. ובעומק כתוב כאן ענין דומה למה שאמרנו למעלה, שכאן ראו חז"ל שכתוב בעומק שאין צורך בעשירות בכדי לזכות לתורה, מפני שאילו היה צורך בעשירות, הרי היה צורך לצאת מידי פעם למדינות רחוקות בכדי לסחור ולהתעשר, והרי התורה 'לא מעבר לים היא', ובהכרח שאין צורך בעשירות בכדי לזכות בתורה. ובנוסף כתוב כאן, שאדברבה, אצל עוברי הים הסוחרים התורה לא נמצאת כלל, ואינם זוכים לתורה, מפני שאילו היה להם חלק בתורה הרי נמצא שהתורה כן נמצאת במידת מה מעבר לים.

הרי ששני הדברים מקבילים והם על אותו המשקל, שב'לא בשמים היא' ראו חז"ל בעומק שאין צורך להגיע לנבואה בכדי להבין את התורה, ולא עוד, אלא אף אסור להכריע על פי נבואה. וב'לא מעבר לים היא' ראו חז"ל בעומק שכתוב כאן שאין צורך לעשירות בכדי לזכות לתורה, ולא עוד, אלא שאלו שמפליגים מעבר לים, אלו סוחרים ומתעשרים אין באפשרותם לזכות לתורה.

העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (י, לט)

עניין הבחירה שנתונה לאדם, הוא סוגיא מרכזית בכל ספרי המחשבה, וכאן הדבר נתפרש להדיא "ובחרת בחיים", והאריכו בזה בספרי היראה והעבודה, שניתנה אפשרות הבחירה לאדם, וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ה ה"א) 'רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות

עוד יש להתבונן, מה טעם לא נצטוו על מצוה זו בכלל שאר מצוות התורה הנהוגות במועדים קבועים, ולא נשנתה בין פרשיות השמיטה והיובל או שלשת הרגלים, אלא נותרה להיאמר באחרונה, לאחר שכבר תמו ונשלמו כל מצוות התורה.

ובפשוט עניין שבע שנים הוא פרק זמן חשוב, כמו שביארנו בעניין שמיטת כספים "מקץ שבע שנים תעשה שמיטה" (טו, א). כי הנה שנת השמיטה מציינת מחזור פרקי זמן קבועים של שבע-שבע שנים לעבודת הארץ, וכל שנה שביעית חותמת תקופה אחת של עבודה, כך שהשנה השמינית חוזרת להימנות ראשונה לתקופה הבאה. נמצא אפוא שכל תחילת שבע שנים, נפתחת תקופה חדשה של מחזורי עבודה חקלאית בארץ.

אולם נראה לבאר כי יש למצוה זו שייכות של ממש לעניין מצות שמיטת הארץ. כי מועד סיומה של שנת השמיטה ותחילת שבע שנות השנים הבאות, הוא מעין אותו מעמד שבו עמדו ישראל בטרם כניסתם לארץ. וכיון שמתחילה עתה תקופה חדשה של עבודת הארץ, אזי מבחינה זו, ראשית השנה הפותחת את התקופה, נחשבת מעין כניסה מחודשת לארץ ישראל.

על כן, כדרך שבמעמד הכניסה לארץ ישראל, פירש הכתוב בפרשת כי תבוא (פרק כז-כח) שקרא משה לפני העם את משנה התורה ודברי התוכחה שבו, לשם הקדמה והדרכה לקראת הנחלתם את הארץ, להזהיר על קיום התורה ולהתנות את הישיבה בארץ בשמירת מצוות ה', וניתנה אז מצות כתיבת התורה על האבנים, ומעמד הברכות והקללות, כי לקראת הכניסה לארץ ישראל היו צריכים להכריז שנכנסים לארץ ה', וזכות הישיבה בה תלויה בשמירת התורה והמצוות, כלשון הפסוק (תהילים קה, מד-מה) "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו. בעבור ישמרו חוקיו ותורתיו יצטוו". להשריש בלב העם, שכל הענין של היתנו עמ, ושל קבלת הארץ, הוא בכדי שנשמור את התורה והמצוות, ולכן לקראת הכניסה לארץ היו צריכים לציין את הברית ולהתעורר בענין הזה, שאנו נמצאים כאן רק בשביל המטרה הזאת.

ועל משקל זה נצטוו ישראל לחזור על אותם הדברים ולהזכירם שוב, בכל פרק זמן שבו ישובו לעבודת הארץ, והוא בתחילת השנה הראשונה שלאחר שמיטה, שהוא מעין המאורע של כניסתם הראשונה לארץ ישראל.

ואכן לא נאמרה מצוה זו אלא בסוף ספר דברים, משום שכאן הוא המקום הראוי לה מצד עניינה, שלאחר כלות משה את דבריו, הריהו מוסיף ומצווה

ואף כאן בסוף הספר, חוזר ומעורר לשמירת המצוות באופן שהכח המניע העיקרי הוא, שהאדם יגיע מעצמו למסקנה הנכונה והאמיתית, שהטוב מביא אותו לחיים. והדגש הוא שהבחירה היא בידו, אלא שהתורה כמו ממליצה לו שרק אל יהא שוטה: "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך".

כלומר, שבא להוסיף התבוננות מדוע עומד האדם בפני שתי דרכים מחמת כן עלול לבוא לידי חטא, והכתוב מבאר שהבחירה ניתנה בידו מפני שרצון ה' להיטיב לנו שזוכה בכל הטוב שרוצה לתת לנו, וכדי שיוכל האדם לזכות ולהרוויח הרבה שכר טוב מבחירתו העצמית בטוב. אך יתבונן האדם שבעוד שלא נפתחה הפירצה של בחירה בכוח האלוקי שבו, אלא בכדי שתהיה לו אפשרות לדלג ולהתגבר עליה, הנה כמה נואלת המחשבה שסבור אדם שמאחר שהבחירה נתונה בידו, הרי הפירצה פתוחה לפניו להיכשל בה כאוות נפשו ורצון יצרו.

וכמו שאמרו בגמרא (ע"ז יז): 'ניזיל אפיתחא דבי זונות ונכפייה ליצרין, ונקבל אגרא'. ואף שלמעשה נקטינן שאסור לאדם להכניס עצמו לניסיון, כי אין לאדם להאמין בעצמו, אולם מידת היצר הרע שכבר טמונה בו ממילא, יש לאדם לדעת שניתנה בקרבו כדי שתהיה בידו לבחור בטוב ולהתגבר, ועל ידי זה יזכה לרומם את נפשו ולשכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא.

מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות. בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלוקיך במקום אשר יבחר, תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם. הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו וגו' (לא, י-יב)

לאחר ששנה להם משה את דברי התורה ומצוותיה, וכתב את ספר התורה ומסרם לכהנים, הוסיף וציוו להם 'מצות הקהל', אשר מקץ כל שבע שנים יקהילו את העם, ויקרא המלך באזניהם את דברי התורה הזאת - ספר אלה הדברים.

ויש להתבונן מהו יסודה ועניינה של מצוה זו, ומה טעם נבחר סיומה של שנת השמיטה, כמועד המתאים להקהיל את העם ולהשמיעם את דברי התורה, וכי מה ענין שמיטה אצל הקהל. ואם אמנם מצוה זו קשורה בעניינה לשנת השמיטה כפי שמשמע בכתוב, מדוע אפוא קבעה תורה את מועד קיומה דווקא בחג הסוכות שבתחילת השנה שלאחריה, ולא בשנה השביעית עצמה.

השירה הזאת, שהיא שירה שבאה להעיד - "וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו".

פסוקים אלה נאמרו כהקדמת התורה ל'שירת האזינו' הסמוכה בפרשה הבאה, כדי להבינו שהשירה הזאת היא דבר יסודי שכל אחד מישראל צריך לדעת אותה ולשננה היטב, שהקב"ה נמצא איתנו בכל המצבים, ולעולם לא נטש אותנו, ועוד עתיד לבוא היום שיחזיר אותנו אליו.

והנה לכאורה תמיהה רבתא היא, הכיצד ניתן לקרוא לפרשת 'האזינו' בלשון 'שירה', והלא היא תוכחה איומה וגוראה שאין כמוה. וכי זו שירה תיקרא. ואכן היא נכתבת בתורה כדרך שירה באופן של 'אריח על גבי לבנה', אך הא גופא טעון ביאור מדוע היא בגדר 'שירה', אחר שתוכנה מדבר על עתידות קשות מנשוא.

כמו כן איתא בגמרא (ר"ה לא.) שבשבת היו הלויים בבית המקדש משוררים גם 'שירת האזינו' בין שאר השירות שבתורה. ולכאורה הוא תמוה שלתוכחה מרה כזו יקרא 'שירה'.

אלא שבעומק הדבר יש כאן סוד גדול, שגם כאשר ירבו לחטוא לאין שיעור, ויגדל ענשם כל כך, עד שיסתיר פניו מהם, ויבואו עליהם רעות רבות וצרות, ואם כן בוודאי יעזוב ויטוש אותם לנפשם, אחר שהפרו את בריתו עמם, ובגדו בו בכל תועבותיהם. אך לגודל הפלא לא כן הדבר, ועל כך באה 'שירת האזינו', להורות שלאמיתו של דבר, ולמרות הכל, הרי הוא עמם תמיד לנצח. וגם כשיחטאו כל כך, הרי יוסיף ויכה בהם עד שישבו אליו, אך גם כשמענישם כל כך עד אבדון, גם אז אינו מסתלק מהם לגמרי, ויהיה מה שיהיה, לעולם ישאיר מהם פאה ושארית, לקיים עמם בריתו הנצחית, ותהיה המשכיות לקיום עם ישראל. כך שיש כאן שירה על נצחיות ישראל למרות הכל.

עליהם לדורות, שיחזרו על קריאת 'אלה הדברים', בכל עת שחזרו ונשנה מעין מעמד זה בהיות ישראל ישובים על אדמתם, "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אליהם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (פסוק יב).

ומה שנקבע זמנה בחג הסוכות, יש לבאר שסיום תקופת השנה הוא בחג הסוכות, ככתוב: "וחג האסיף בצאת השנה, (שמות כג, טז). וכתוב "וחג האסיף תקופת השנה" (שם לד, כב).

ואף על פי שלגבי כל ההלכות, וכן הלכות שמייטה, מסתיימת השנה השביעית ומתחילה השנה השמינית בא' תשרי, הרי זה מפני הכלל שאין תחילת שנה אלא בתחילת חודש, כמבואר בגמרא (מגילה ה.) 'ואמר רבי אבא אמר שמואל מנין שאין מונין ימים לשנים שנאמר לחדשי השנה, חדשים אתה מונה לשנים ואי אתה מונה ימים לשנים'. אולם מצד עצם סיום התקופה בעונות החמה, מועד שנת השמיטה מסתיים בחג הסוכות. [והרחבנו בביאור העניין ב'בן מלך' - ראש השנה' (מאמר יד)]. וכיון שכאן הכוונה היא מצד סיום 'התקופה' של שבע שנים, איז סיום התקופה הוא רק בחג הסוכות.

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל וגו'. והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו (לא, יט-כא)

נותן התורה ב"ה מודיע מראש, שכאשר יבואו ימי ההסתר ויהיו במצב של ריחוק, יזכרו בני ישראל את

בעניינא דיומא

סליחות לפני ר"ה וסליחות בעשי"ת

רק לפני ראש השנה ולא בעשרת ימי תשובה (כנהוג בקהילת חב"ד), והמנהג המקובל בידינו שאומרים גם לפני ראש השנה וגם בעשרת ימי תשובה.

ונראה לבאר, שחילוק המנהגים אינו באיזה זמן חשוב יותר לומר סליחות, אלא שיש חילוק בגדר הסליחות, כי אמירת הסליחות לפני ראש השנה יש

הסליחות לפני ר"ה והסליחות בעשי"ת - שני גדרים שונים

מציינו בתפוצות ישראל חילוקי מנהגים בענין אמירת הסליחות באשמות הבוקר, כבר מימים קדמונים, שיש שאומרים סליחות רק בעשרת ימי תשובה ולא לפני ר"ה (ע"פ רמב"ם הלכות תשובה פ"ג ה"ד), יש שנוהגים לומר

עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם, לתת לאיש כדרכי
וכפרי מעלליו.

יסוד הדבר מפורש בתורה בפרשיות הברכות
והקללות, ששומרי המצוות יזכו לרוב טובה, והחוטאים
ועוזבי התורה יבואו עליהם רעות רבות וצרות.

אולם באמת כבר אמרו חז"ל (קידושין לט:): 'שכר
מצוה בהאי עלמא ליכא', ואין הגמול משתלם אלא
בעולם הבא, כדאמרין (עירובין כ:): 'היום לעשותם ומחר
לקבל שכרם'. וכבר כתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ט
ה"א) שכל הטובות והברכות האמורות בתורה לשומרי
התורה והמצוות, הן בכדי שיוכלו לקיים את התורה
מתוך שלווה הנפש, ויסורו מאתנו הדברים המונעים
את קיום התורה, ויהיה הלב פנוי לעסוק בחכמת התורה
כדי שנוכל לזכות לעולם הבא.

בנוסף לכך ביארנו במקום אחר ('בן מלך על התורה'
- פרשת בחוקותי ויקרא כו, ג) כי מצד עצם סדר הבריאה,
הקב"ה משפיע שפע טובה וברכה לכל 'יצוריו', 'חסד
ה' מלאה הארץ', ועל כן כאשר זוכה האדם לקיים את
המצוות כנדרש ממנו, הרי הוא זוכה מאליה לכל הטוב
המושפע בעולם הזה מצד סדר הבריאה. אלא שכאשר
האדם מואס בחוקי ה' ואינו נוהג על פי מצוותיו, אזי
באים עליו ייסורים כדי לעוררו לתקן דרכיו, וכן כדי לתקן
את העולם לבער הקוצים ולהשפיל קרן הרשעים. ועל כך
באו פרשיות הברכות והקללות, שאם יזכה האדם יבוא
עליו כל הטוב מאליה, וימנעו ממנו כל הרעות והצרות.

על כל פנים נמצא, שכל ענין הדין בראש השנה
אינו בגדר שכר ועונש, שהרי דין זה אינו אלא לעולם
הגמול העתידי לבוא.

אלא ענין הדין בר"ה הוא, לקבוע את סדרי העולם
כפי שראוי לכל אחד בהתאם למצבו.

זהו הטעם שישנו דין בפני עצמו לכל אדם לאחר
מיתתו, שאינו שייך לדין שיש בכל שנה ושנה בר"ה, כי
הדין בראש השנה בא לקבוע סדרי החיים בשנה הבאה,
אבל לאחר מיתתו הוא מענין סדרי שכר ועונש בעולם
הגמול, היום לעשותם ומחר לקבל שכרם.

התשובה בר"ה לעומת התשובה ביז"ח

מעתה נמצא, שלצורך הדין בראש השנה, שעניינו
לקבוע את מצבו הנוכחי וכיצד להתייחס אליו בעולם
הזה, לזה די בתשובה של עזיבת החטא שייחשב בו
'לצדיק גמור', ומה שמוטל על האדם לשוב ולבקש
סליחה וכפרה על כל העבר, הוא מצד הדין של אחר
מיתתו, שבו באים עמו בחשבון של שכר ועונש על כל

לה תכלית בפני עצמה, ואמירת הסליחות בעשרת ימי
תשובה יש לה תכלית בפני עצמה.

תכלית אמירת הסליחות לפני ראש השנה, עניינה
הוא תשובה ותפילה כדי להעלות זכרוננו לטובה
ולזכות לשנה טובה. דבר זה הוא הרחבה של מצות יום
ראש השנה, שענין השופר הוא להיזכר לפניו לטובה,
וכהרחבה לכך יש לומר סליחות ולעשות כל פעולה
שתעלה את זכרוננו לטובה וזוכה לחיים טובים.

לעומת זאת, תכלית אמירת הסליחות בעשרת ימי
תשובה, היא כהקדמה והרחבה ליום הכיפורים, מצד
מצות התשובה, שהיא מצות היום של יום הכיפורים
לשוב אל ה' ולהתפייס עמו. והתשובה שלפני יום
הכיפורים, אינה למען זכיינתו וטובתו כמו לפני ר"ה,
אלא היא מצד 'מצות תשובה' למען כבוד שמו, שאנו
מצווים לבוא ולכרוע לפניו, לשוב אליו ולפייסו, להתחנן
לו שיסלח לנו על חטאותינו, כדי שנהיה זכים וטהורים
לפני ה', כאשר יבואר להלן.

שני מיני תשובה

בגדר התשובה יש שתי דרגות. יש תשובה יסודית
של עזיבת החטא, וכאשר מחליט בלבו שלא לחטוא עוד,
הרי זה נחשב מכאן ואילך 'צדיק גמור', כדאיתא בגמ'
לגבי המקדש אשה על מנת שאני צדיק גמור, שהיא ספק
מקודשת שמא הררה תשובה בלבו. אולם לגבי העבר,
שימחה העוון ויסלחו לו כל חטאי העבר, ויחשב לו כאילו
שלא עבר על החטא מעולם, על כך צריך וידי דברים
ועוד עיקרי התשובה, ויבקש מאת ה' על כך, ואז ישוב
וימחל לו, כאמור 'וישוב אל ה' וירחמנו כי ירבה לסלוח',
ועל כך נאמר שהוא שוב 'ידיד ואהוב'.

ונראה לומר, שגם לגבי סוג התשובה עצמה, יש
הבדל בין התשובה שלפני ר"ה לבין התשובה שלפני
יו"כ. שלפני ר"ה נדרש בעיקר 'עזיבת החטא' מכאן
ולבאה, אבל לפני יו"כ נדרש חסידי וניקוי גם מחטאי
העבר, כפי שיתבאר.

יסוד הדין בראש השנה - תיקון סדרי העולם

שהנה, התשובה לפני ראש השנה נדרשת מפני
שהוא יום הדין, שכל באי עולם עוברים לפני ה', ובריות
בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, 'כי זכר כל היצור
לפניך בא, מעשה איש ופקדתו ועלילות מצעדיו גבר,
מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש', והדבר
מיוסד על המציאות שהקב"ה מנהיג את העולם, כלשון
הכתוב (ירמיה לב, יט): 'גדול העצה רוב העלילה אשר

צריך להקדים, לפי שהיא מתקיימת בעיצומו של יום הכיפורים, שזו עבודת ומצות היום.

לעומת זאת, אלו שנהגו לומר סליחות רק בעשרת ימי תשובה ולא לפני ראש השנה, נקטו להיפך, שדווקא ביום הכיפורים צריך הכנה והקדמה, שבו נדרש תשובה וידידי על חטאי העבר, אבל לצורך הזכייה בדין בראש השנה די בקבלה על העתיד והחלטה גמורה לעזוב את החטא.

ולפי מנהגנו אומרים סליחות הן בימים שלפני ראש השנה, והן בעשרת ימי תשובה לקראת יום הכיפורים. והדבר ברור, שלפי כל המנהגים עצה טובה היא להרבות בתשובה גמורה ובבקשת סליחה, גם בימים שלפני ר"ה, שכל שהאדם יותר מזוכך ונקי מחטאים, כך מתרבה זכותו בדין, ואע"פ שבארנו שהדין בר"ה אינו בתורת שכר ועונש, מכל מקום פשוט שמי שיותר צדיק וזך זוכה להנהגה עם יותר הארת פנים, וככל שימהר לשוב ולא לשאת עליו את משא החטא הוא יותר קרוב אל ה'.

אם כן, בימים הללו אנו צריכים להתמסר לשני עניינים מקבילים אלו, לבוא בהכנה לר"ה, בתשובה ותפילה ותחנונים בכדי לזכות לפניו בדין, שזהו תוכן מצות היום דר"ה, להריע כדי להיזכר לפניו לטובה. ויחד עם זה להיכנס לעבודת התשובה בחיפוש המעשים ובקשת הסליחה, שהיא ההכנה למצות היום של יוה"כ, שהיא לבוא להתכפר לפני ה' ולעמוד טהורים לפניו.

מעשיו מכל העבר, וגם מצד זה צריך להיות נקי בכל עת, וכמו שאמרו שוב יום אחד לפני מיתתך, והיינו תשובה גמורה למחות כליל את כל העוונות. אך מצד הענין של הדין בראש השנה, העיקר הוא הקבלה על להבא', ובכך כבר יזכה להיות נכתב נחתם לחיים טובים.

אולם ביום הכיפורים, נצטוונו להיות טהורים לפני ה', ולהסיר מעלינו כל שמץ טינוף וחטא, ושלא תהיה עלינו שום תביעה ותרעומת גם מצד חטאי העבר. ככתוב (ויקרא טז, ל) 'כי ביום הזה יכפר עליכם לפני ה' תטהרו'. וממילא עיקר התשובה לקראת יום הכיפורים עניינה לבוא בידיו וחרטה על העבר, ובקשה מאת ה' שיסלח וימחה את זוהמת החטאים מעלינו, כהכנה והתחלת העבודה המוטלת על האדם ביום הכיפורים.

ביאור המנהגים השונים באמירת הסליחות

ויש לבאר, שאלו שנהגים לומר סליחות רק לפני ראש השנה ולא בעשר"ת, נקטו שעיקר הצורך להקדים סליחות הוא לקראת ראש השנה, כי סליחות אלו אינן יכולות להתקיים בר"ה עצמו, שבו עבודת היום היא המלכת ה', ואין ראוי לעסוק אז בתשובה ובקשת רחמים, 'כי קדוש היום לאדונינו'. על כן צריך להקדים את התשובה ואת התחנונים לימים שלפני המועד. אבל את התשובה הנדרשת לקראת יום הכיפורים אין

ביאורי סליחות

ומתפלל על כך באמת ובכל לבו, משום שבאמת חם לבבו להתפלל למען כבוד ה'.

כשתפילה זו באה מתוך כוונה אמיתית, הרי היא מקובלת ביותר וקרובה להיענות. וצריך לשאוף שהפסוקים הללו יאמרו מעומק הלב, כמו כשאנו מבקשים למעננו, ובאים בבקשות שייטיב לנו ויושיענו מכל צרה וצוקה.

א-ל מלך יושב על כסא רחמים

קודם שאומרים י"ג מידות, בימות השנה אנו אומרים 'קל ארך אפיים אתה' וכו', וכן בסליחות בפעם הראשונה שמזכירים י"ג מידות. אבל בכל שאר הסליחות אומרים 'קל מלך יושב על כסא רחמים' וכו'. ונראה הביאור בזה, שהנוסח 'קל מלך יושב' וכו' אינו תפילה כלל, אלא כעין סיפור דברים, שאומרים

הנשמה לך והגוף פעלך

אחת מדרכי התפילה בנוסח הסליחות, היא 'עשה למענך', וכן 'הנשמה לך והגוף שלך חוסה על עמלך'. אין בקשתנו מצד הרחמנות עלינו, אלא באים לבקש למעננו, כיון שיש לו ענין בקיומנו וחפץ בחיינו, שהנשמה והגוף הם שלו ועמלו.

ענין זה נמצא בתפילת משה רבינו (דברים ט, כו) ואתפלל אל ה' ואומר ה' אלוקים אל תשחת עמך ונחלתך, אשר פדית בגדלך אשר הוצאת ממצרים ביד חזקה'. כלומר, שמבקש מצד שהעם הוא עמו של ה', אשר היה גילוי נפלאות מיוחד ביצירתם.

וזאת יש לדעת, שכאשר אנו באים ומוסיפים בקשות למען שמו, 'חוסה על עמלך', 'על דבר כבוד שמך', הרי זו מדריגה גבוהה ונשגבה של תפילה, שבה האדם מבקש את ה', והוא בא לפניו מתוך השתוקקות לכבודו של ה'. ומעלה גדולה ויתירה היא לאדם, כשזוכה

אשמנו מכל עם

בסיום הסליחות אנו אומרים 'אשמנו מכל עם', ולפ"ר נראה שמשמעות התפילה היא כידוי שאנו אשמים וחייבים יותר מכל עם, וזה תמוה איך אפשר לומר כן, וכי אנו סבורים שעם ישראל גרוע יותר מכל שאר אומות העולם כולל האומות השפלות והאכזריות, אתמהה.

ועוד יש לתמוה שהרי פיוט זה מסודר לפי סדר אל"ף ב"ת, וכאשר נתבונן בשאר הדברים שנמנים שם נראה שאינם באים כלל כידוי, ואינם אלא הבעת קושי הגלות והצרות שעוברים על עם ישראל בכל הדורות, וכגון 'בושנו מכל דור' גלה ממנו משוש' 'הוחבל אווינו', שדברים הללו אינם וידי כלל אלא תפילה על קושי הצרות, ותמוה לומר שהחרוז הראשון יבוא כידוי, והשאר אינם אלא הבעת צער על הגלות.

על כן נראה, שאין כוונת הפייט לומר שאשמים וחייבים אנו יותר מכל עם, אלא באים להביע בזה צער, על כך שבגלות, העמים מאשימים אותנו לומר שאנו אשמים יותר מכל עם, וכאילו אמר 'נאשמנו מכל עם', ועל דרך הכתוב (תהילים לד, כג) 'ולא יאשמו כל החוסים בו', ולעולם אינו וידי אלא הבעת הצרה.

בו שה' יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות ומוחל עוונות עמו וכו', ולכן אומרים לה' 'קל הורית לנו לומר שלש עשרה, וזכר לנו היום ברית שלש עשרה'.

ונוסח זה נאמר כסיום התפילה לאחריה, שלאחר התפילה אנו באים להזכיר את מידות הרחמים, והדבר בולט במיוחד בתפילת נעילה, שאחרי כל פיוט אומרים 'קל מלך' וי"ג מידות, שהתפילה היתה הפיוט של נעילה, ואחרי שהתפללו אומרים 'קל מלך' וי"ג מידות, כסיום לתפילה.

אבל הנוסח 'קל אך אפיים' הוא תפילה בפני עצמה, 'תפן אלינו ברחמים' וכו', וכל הנוסח כולו הוא תפילה, ולאחר מכן מזכירים את י"ג המידות.

ונוסח זה נאמר בכל מקום שאין הכוונה לומר את המידות על גבי תפילה קודמת, שאז אומרים תפילה זו של 'קל אך אפיים', ועל זה אומרים את המידות.

ולכן בשעת הסליחות מזכירים את הנוסח 'ק-ל אך אפיים' רק פעם אחת בתחילת הסליחות, מפני שנוסח זה הוא תפילה בפני עצמה, ואין דרך התפילה לחזור על אותה תפילה יותר מפעם אחת. אלא שרוצים להזכיר את י"ג המידות שוב ושוב, ואז מקדימים את הנוסח 'קל מלך יושב על כסא רחמים', שאין זו תפילה אלא כעין סיפור דברים על ענינן של המידות.

עבודת הלב במועדי ראשית השנה

מתוך שיחת חיזוק לפני אמירת הסליחות

כל הידיעות, התפיסות, והרגשות הללו, צריכים ללוות אותנו בכל עת, להעניק לנו את המבנה הנכון של תכונותינו, להעמידנו על קומתנו הרוחנית הראויה, ולכוון את הליכותינו ומעשינו.

אולם יש זמנים מיוחדים בשנה, שהקב"ה נתן לעמו ישראל, שבהם יתעסקו במיוחד בחלקים מסויימים של עניינים אלו, והם החגים והמועדים, שכל אחד מהם יש בו גוון מסויים ואופי מיוחד, וכאשר אנו באים לפניו ועוסקים בכל אחת מן העבודות בזמן המיועד להן אחת בשנה, נמצא שבמשך מעגל השנה בא לידי ביטוי כלל חובות העבודה המחוייבות במסגרת תפקידנו הנעלה.

כל מועד ומועד, הוא זמן מיוחד לעסוק בעניינים וברגשות השייכים והקשורים למועד המסויים הזה, להתבונן מחדש ביסודות שבאים לידי ביטוי בעבודת ה' המיוחדת לחג זה, להחדירים בקרבינו ולהחיותם

המועדים - זמנים לעסוק בחלקי העבודה השונים

בטרם נבוא לבאר את עבודת הלב המיוחדת של ראש השנה, נראה להקדים עיקר גדול שנוגע לכל המועדים, וגם לכל שאר המצוות.

התורה והמצוות יוצרות מערכת חיים שלמה ומקיפה הכוללת הרבה יסודות וידיעות, תפיסות והשגות, אשר צריכים להעסיק את דעתו של היהודי ולמלא את לבו. הידיעות הללו הן השורשים לכל המצוות המעשיות, ובמקביל לידיעות אלו, אף מתעוררים רגשות קודש והלכי נפש הנובעים מכל המצוות. אמונה ובטחון, מלכות ה' והכנעה, קבלת עול ויראה, אהבה ודביקות, שמחה ורוממות, הודאה ובקשה, צדק ויושר, מצפון ומוסר, הגינות ועדינות ועוד, אשר כל אלו הם חלק בלתי נפרד ממבנה היהדות, והם היוצרים את מהותו וישותו של כל יהודי.

והאמיתית. זהו כלל גדול שיש להחזירו תדיר בקרבנו ולהרגיל את עצמנו, ובענין זה ניתן להתעלות מעלה מעלה, שכל מעשינו יהיו מכוונים משום הסיבה האמיתית, בין באופן כללי בקבלת מלכות ה' עלינו, ובין באופן פרטי בכל מצוה או הנהגה.

הדרגה הפחותה ביותר היא כשהאדם עושה 'מצוות אנשים מלומדה'. החסרון של 'מלומדה' אינו רק בהיעדר כוונת הסיבה האמיתית, אלא כעין מעשה בהמה שפועלת ללא כוונה, שהרי הוא עושה רק מכוח ההרגל בעלמא, או שאחרים עושים כן ואף הוא עושה. כמותם, והוא עצמו אינו יודע על שום מה הוא עושה. ואף שיוצא בזה ידי חובת קיום המצוה, זוהי מדרגה פחותה ביותר.

אולם באמת לא רק זאת יש להפקיע, אלא גם כאשר האדם עושה מתוך הבנה והרגשה, צריך לכוון את הלב שיהיה משום הסיבה האמיתית והעיקרית. כי יש הרבה סיבות שבאות רק לצד הטעם העיקרי, וכן יש דברים שהם בגדר 'הוספות' ונטפלים למצוה שאין נכון לעסוק בהן כעיקר המצוה, ויש גם עניינים שבטעות נדמים כשייכים לתוכן המצוה.

כדי שיוזה אדם בקיום נכון מחמת הסיבה הנכונה, צריך האדם להתפלל ולבקש דעת מאת ה', להתבונן הרבה, להתייעב בדבר ולבקשו ככסף וכמטמונים. על הכתוב 'כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חיים', אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א) 'ואם ריק הוא, מכם, לפי שאינכם יגיעים בה', ויהי רצון שנוזה.

עבודת ה' מתוך הבנה עצמית

בענין זה יש כמה וכמה מדרגות, בבירור טהרת הכוונה ורעותא דליבא, וכשם שיש מדרגות ומעלות של שלימות בקיום המעשי, כך יש על האדם לזכך נפשו בעבודת הלב לעלות מעלות רמות שניתן להשיג, לייחד הלב ולדבוק בהקב"ה, בתורה ובמצוות.

דרגה נפלאה יש בענין זה, והאדם צריך לשאוף להגיע אליה, שנעבוד את ה' ונהיה חוסים תחת מלכותו מתוך הבנה עצמית, לא רק משום שאנו מצווים על פרטים אלו, אלא משום שהאדם מבין מעצמו שהוא מחוייב בדבר. כגון עבודת קבלת מלכות ה', שבה עצם רוממות המלכות מעוררת אצל האדם רצון להתכופף למרותו ולעבדו, ולא רק משום הציות שבדבר.

כן מבואר בדברי המהר"ל (גור אריה סוף פרשת יתרו), שלמרות שיש ציווי, הקיום השלם הוא לבוא

בחושינו, ולבוא לידי התעוררות לפי הרגשות המתאימים אשר צריכים למלא את לבבנו, שעל ידיהם יהיה בידינו למלא את חובת העבודה של המועד הזה בנאמנות ובשלימות.

כלל המועדים - שלימות הקומה הרוחנית

בנוסף לעצם חובת העבודה בפועל בזמנים אלו, הרי מתוך העסק וההתבוננות בענייני המועדים הללו, בא האדם לידי השלמת קומתו הרוחנית בכללות, שבכך יתחדש לבבו בכל הרגשות הראויים והנחוצים לעבודתו ותפקידו. כי כאשר נתאמץ בעבודת המועדים בכל הווייתו, בהתבוננות, ברגש ובמעשה, הרי שאז נרכוש את היסודות הללו בקרבנו בקניין המתקיים לכל אורך השנה, וזוהי סיבה נוספת להתעורר בהם ולבססם כל שנה מחדש בנפשנו ביסודות איתנים, שעל ידי כך יתחזקו עניינים אלו בנו ויתעצמו בנפשותינו, ותהיה קומתנו שלימה ומתוקנת, ונמלא בכך את תפקידנו כראוי.

חודש תשרי - העבודות היסודיות בפתח השנה

במיוחד אמורים הדברים כלפי מועדי חודש תשרי, אשר יסודם מצד תחילת השנה, ועניינם הוא להתחיל את השנה בעבודות נשגבות אלו, כדי שתהא השנה כולה נסמכת עליהן, כדי שתהא שנה של עמידה נכונה לפני ה' בקדושה ובטהרה, ברוממות ובהכנעה.

עבודת ה' שמתקיימת במועדי חודש תשרי היא עבודה רמה ונשגבה, ועל האדם להתעלות ולזכך נפשו בכדי לקיימה בצורה הראויה. כדי להגיע לכל הרגשות של ימים אלו נדרשת הכנה רבתית, שבה יהיה האדם דבוק בתוכן ענייני הימים הללו ובמהותם, מעורה בהם וקרוב ושייך אליהם. האדם צריך להיות מוכן לעמוד לפני ה' עמידה נכונה באותו ענין של עבודת היום שבכל מועד ומועד, שכולן מדרגות רמות. קבלת וכבוד מלכות ה' בר"ה, בקשת סליחה והתפייסות לפניו ביוה"כ, ישיבה בצלו בסוכות, ושמחה בקרבנו בשמיני עצרת.

ככל שנקדים להתכונן ולהתבונן בדברים אלו, לעורר את הלב, להפעים את הרגש, להכניס את כל ישותנו לאווירת הימים הקדושים, כן נוכל להגיע בימי המועדים לעבודה הראויה ביתר שלימות.

רגש נכון בקיום המצוות

באופן כללי יש לציין יסוד גדול בכל העניינים, שכל מעשינו צריכים להיעשות בכוונת הסיבה הנכונה

נועם גורלנו, שזכינו לעסוק בעבודה כה רמה ונעלית, שנבחרנו מכל האומות לעמוד לפניו יתברך בתפילה ובשירי זמרה, ולהמליכו על כל העולם בקול תרועת שופר. הלא זהו האושר הגדול ביותר שקיים בעולם, 'שמח ישראל בעושי בני ציון גילו במלכם'. אנו אלו שרצה ה' בנו וקרבנו לעבודתו, והוא יתברך אוהב אותנו ומוחה את חטאינו כאב רחמן, הקורא את שמו עלינו בחיבה נצחית. אשרינו מה טוב חלקנו.

יתן ה' שתהיה לכולנו כתיבה וחתומה טובה, שנה טובה ומבורכת, שנה טובה ומתוקה, בריאות ונחת, תורה וגדולה, אושר וכבוד, ברוחניות ובגשמיות, רפואות וישועות. ושימלא ה' כל משאלות ליבנו לטובה אמן.

התודה והברכה ללידינו הנכבדים מתומכי מכונו שנטלו חלק בהוצאות גיליון זה

ברכת מזל טוב ללידינו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **נח יוסף בלוי** שליט"א
לרגל הולדת הבת למזל"ט

ברכת מזל טוב ללידינו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **נחמיה** ברא"ח **השין** שליט"א
לרגל נישואי הבן עב"ג למזל"ט

ברכת מזל טוב ללידינו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **אברהם יצחק** בר"ד **סגל** שליט"א
לרגל הולדת הבת למזל"ט

ברכת מזל טוב ללידינו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **אהרן קירשנבום** שליט"א
לרגל אירוסיה הבת עב"ג למזל"ט

ברכת מזל טוב ללידינו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **אריה** ב"ר שמואל **קרישבסקי** שליט"א
לרגל הולדת הבת למזל"ט

לידי מדריגה זו, עד שיעשה אף אם לא היה ציווי, ותהיה עשייתו כאילו אינה מצוה.

עוד כתב המהר"ל בדרשות בענין קין והבל, שאף שהבל היה צדיק וה' שעה אל מנחתו, מכל מקום אם היתה עבודתו שלמה לא היה כח ביד קין להרגו, ועל כך רמז הכתוב 'והבל הביא גם הוא', דמשמע שלא הביא את מנחתו לה' מתוך התעוררות עצמית, אלא רק לאחר שראה שקין הביא, אזי נתעורר להביא גם הוא. כן כתב גם הספורנו על הפסוק (בראשית ה, ג): 'ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת - שהיה צדיק מן הראשונים, כי גם הבל לא הקריב עד שקדמו קין'.

מכאן יש ללמוד עד היכן מגיעה תכלית המדריגות בטהרת הלב האמיתית בעבודת ה', כי הדרגה השלימה בעבודה היא, כשלב האדם מתעורר מעצמו.

כן הדבר בכל קיום מצוות ועבודת ה' ובכל ענייני הנהגת האדם, שבכולם יש חשיבות מרובה לפעול ולעשות מכוח הסיבה האמיתית והנכונה, וצריך הרבה להתבונן בזה, ומתוך כך יגיע למדריגות רמות.

ההכנה לעבודות הנעלות של חודש תשרי

כל זה מהווה סיבה נוספת להתחזקות העצמית הנדרשת בימים הללו, שעלינו להתעורר ולהתחזק ולהגיע למצב נעלה ומרומם גם בכדי להיות ראויים לגשת אל העבודות המיוחדות של החודש הזה, ירח האיתנים התקיף במצוות. שהרי עומדים אנו לעסוק בחודש זה בעבודות רמות ונשגבות. אנו עומדים להריע לפני ה' ולהכריז על מלכותו ית"ש. להיטהר ולהתכפר בצום ובעינוי ולעמוד לפניו כמלאכים ביום הכיפורים, להזכיר שמו הנכבד וי"ג מידותיו ולכרוע ולהשתחוות לו אפיים ארצה. אחריהם באה העבודה של חג הסוכות ושמחת תורה, לשבת בצילא דמהימנותא ולחזות בנועם ה', להללו בקול ובנעימה וליטול המינים בהקפות ונענועים, לחוג וליראות בששון וגיל ולשאוב רוח הקודש ממעיני הישועה, לשמוח בדביקות בו יתברך ולחבק את התורה, לרקד ולפזז לפני ה'.

כל אלה הם עניינים רמים שהאדם צריך להיות ראוי להם, ועל האדם מוטל להזדכך ולהכין עצמו לקראתם. כלשון התפילות: 'נאה לקדוש פאר מקדושים', 'בפי ישרים תתרום, ובשפתי צדיקים תתברך, ובלשון חסידים תתקדש, ובקרב קדושים תתהלל'.

בנוסף לכך, במקביל למחויבות הנובעת מגודל קדושת הימים הללו, עלינו להתבונן גם באושר הנשגב מנת חלקנו, ולהחדיר בקרבינו רגשי שמחה וגיל על

להתמוגג חודש תשרי
אצלכם בתיבות דואר

טאטע,
איך ווארט שוין
אויפן להתמוגג!

מאות משפחות זוכות
'להתמוגג' כבר שנה וחצי.

מה עם משפחתך?

צור קשר, והילדים שלך ירוצו
לחפש את האוצר בתיבת הדואר!

054-8422488

לוצקין
ביטוחים
שם נרדף לאמנות

בחסות

המעוניינים לתרום את הוצאות הגיליון לזיכוי הרבים,
נא לפנות ל-054-8422488 או למייל mechonbenmelech@gmail.com